

KESKKONNAAMET

KORRALDUS

19. juuli 2024 nr 1-3/24/440

Registrikannete nr 50000685567, 50000685553, 50000685555, 50000685557 ja 50000685559 kehtivuse peatamine

1. OTSUS

Tulenevalt alljärgnevast, tuginedes haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 64 lg-le 1, 2 ja 3, HMS § 66 lg 2 p-le 2 ning HMS § 68 lg-le 2 ja 3, **otsustan:**

1.1 Peatada registrikannete nr 50000685567, 50000685553, 50000685555, 50000685557 ja 50000685559 kehtivus kuni loodusobjekti (Alutaguse rahvuspargi laiendusala) kaitse alla võtmise otsuse tegemiseni, kaitse alla võtmisest keeldumise otsuse tegemiseni või kuni registrikannete kehtivuse lõppemiseni, s.o 11.02.2025.

1.2 Lugeda käesolev korraldus registrikannete nr 50000685567, 50000685553, 50000685555, 50000685557 ja 50000685559 lahutamatuks osaks ning viia korraldusega tehtud muudatus sisse metsaressursi arvestuse riiklikusse registrisse (edaspidi *metsaregister*).

1.3 Käesolev korraldus teha teatavaks Riigimetsa Majandamise Keskusele (edaspidi *RMK*).

2. ASJAOLUD

Metsaregistris on Ida-Virumaal Alutaguse vallas Smolnitsa külas riigimetsa kvartali RE140 eraldisel 17, kvartali RE154 eraldistel 12, 17 ja 20 ning kvartali RE184 eraldisel 3 registreeritud 12.02.2024 harvendusraied nr-tega 50000685567, 50000685553, 50000685555, 50000685557 ja 50000685559.

Eeltoodud raiete registreerimise ajal jäid kavandatud raiealad projekteeritava Alutaguse rahvuspargi Alutaguse piiranguvööndisse ja (v.a kvartali RE184 eraldis 3) Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel II kategooria kaitsealuse linnuliigi metsise (*Tetrao urogallus*) elupaika (registrikood KLO9133452). Kavandatud raietele seati tingimused ja anti soovitusel lähtuvalt kaitsealusest linnuliigist ning Alutaguse rahvuspargis kavandatavast kaitsekorrast ja raied registreeriti vastavalt metsaseaduse (edaspidi *MS*) § 41 lg-le 8¹.

11.07.2024 (s.o pärast eelnimetatud raiete registreerimist) kanti EELIS-e projekteeritavate alade kihile Alutaguse rahvuspargi laiendusala uus kavandatav välispiir ja tsoneeringud. Registrikannetega nr 50000685567, 50000685553, 50000685555, 50000685557 ja 50000685559 kavandatud raiealad jäävad nüüd terves ulatuses projekteeritava Alutaguse rahvuspargi sihtkaitsevööndisse.

RMK volitatud esindaja Erki Põldoja kinnitusel (e-kiri 16.07.2024) on metsateatistega nr 50000685567, 50000685553, 50000685555, 50000685557 ja 50000685559 kavandatud raied tegemata.

3. KAALUTLUSED

Metsateatistega nr 50000685567, 50000685553, 50000685555, 50000685557 ja 50000685559 kavandatud raiete registreerimise ajal kehtinud MS § 41 lg 13 sätestas, et metsaomanik võib teha raiet 12 kuu jooksul pärast raie või metsakaitseekspektiisi akti registreerimist metsaregistris.

HMS § 61 lg-d 1 ja 2 sätestavad, et haldusakt kehtib adressaadile teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest kuni kehtetuks tunnistamiseni, kehtivusaja lõppemiseni, haldusaktiga antud õiguse lõpliku realiseerimiseni või kohustuse täitmiseni, kui seadus ei sätesta teisiti.

Kuivõrd eespool nimetatud raiete registreerimise kuupäevast on möödunud vähem kui 12 kuud ning planeeritavad raied on teostamata, on registrikanded nr 50000685567, 50000685553, 50000685555, 50000685557 ja 50000685559 käesoleva seisuga kehtivad.

HMS § 54 kohaselt on haldusakt õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutusvigadeta ning vastab vorminõuetele.

HMS § 64 lg 2 kohaselt otsustab haldusorgan haldusakti kehtetuks tunnistamise kaalutusõiguse kohaselt, kui seadus ei keela haldusakti kehtetuks tunnistada või ei kohusta haldusakti kehtetuks tunnistama. Sama paragrahvi lg 3 järgi tuleb kaalutusõiguse teostamisel arvestada haldusakti andmise ja haldusakti kehtetuks tunnistamise tagajärgi isikule, haldusakti andmise menetluse põhjalikkust, haldusakti kehtetuks tunnistamise põhjuste olulisust ning nende seost isiku osalemisega haldusakti andmise menetluses ja isiku muu tegevusega, haldusakti andmisest möödunud aega ning muid tähtsust omavaid asjaolusid.

HMS § 66 lg 2 p 2 alusel võib haldusakti, mis andmise ajal oli õiguspärane, isiku kahjuks edasiulatavalt kehtetuks, kui haldusorganil oleks olnud õigus jätta haldusakt hiljem muutunud faktiliste asjaolude tõttu või hiljem muudetud õigusnormi alusel välja andmata ja avalik huvi haldusakti kehtetuks tunnistamiseks kaalub üles isiku usalduse, et haldusakt jääb kehtima.

HMS § 68 lg 2 kohaselt otsustab haldusakti kehtetuks tunnistamise haldusorgan, kelle pädevuses oleks haldusakti andmine kehtetuks tunnistamise ajal ning lg 3 alusel loetakse haldusakt kehtetuks tunnistamise jõustumise hetkest, kui haldusorgan ei kehtesta teist ajamomenti. MS § 41 lg-st 1 lähtuvalt on metsateatise menetlejaks Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaamet pädev kehtivate raiet lubavate registrikannete kehtetuks tunnistamist, muutmist ja kehtivuse peatamist otsustama.

HMS § 64 lg 1 kohaselt kohaldatakse kehtetuks tunnistamise kohta sätestatud ka haldusorgani poolt haldusakti muutmise ja haldusakti kehtivuse peatamise suhtes.

Eestimaa Looduse Fond (edaspidi ELF) edastas 21.08.2020 Keskkonnaministeeriumile (praegune Kliimaministeerium) ettepaneku Alutaguse rahvuspargi laiendamiseks (edaspidi *ettepanek*; registreeritud Kliimaministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 24.08.2020 nr-ga 8-2/20/3655). Kaitse alla võtmise ettepanekus esitatud projekteeritava kaitseala välispiir ning tsoneering kanti Keskkonnaagentuuri poolt EELIS-e projekteeritavate alade kihile.

23.09.2020 edastas Keskkonnaministeerium kaitse alla võtmise ettepaneku Keskkonnaametile ala kaitse alla võtmise põhjendatuse ja kehtiva kaitsekorra muutmise otstarbekuse ekspertiisi koostamiseks (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 24.09.2020 nr 7-9/20/14177-3 all).

Käesoleva aasta juuli seisuga on Keskkonnaamet koostanud Alutaguse rahvuspargi laiendamise väljatöötamise kavatsuse ning teinud Kliimaministeeriumile ettepaneku vastava menetluse algatamiseks. Võrreldes 2020. aastal ELF-i esitatud esialgse laiendusettepaneku alaga on kaitse alla võetava ala piire ja tsoneeringut mõnevõrra muudetud vastavalt vahepeal kaardistatud loodusväärtustele.

Kvartalitest RE137 ja RE184 leiti 2024. aasta kevadel lendorava elupaigad, mistõttu tehakse ettepanek tsoneerida need kvartalid ning nende vahel asuv kvartal RE154 kahe elupaiga vahelise levikualana sihtkaitsevööndisse. Agusalu soode ja Peipsi järve vahelises metsamassiivis leitud lendorava elupaigad viitavad levikoriidori toimimisele Narva jõe äärsete elupaikade ja ülejäänud Alutaguse elupaikade vahel

ning nende maksimaalse kvaliteedi tagamine on lendorava populatsiooni säilimise seisukohalt olulise tähtsusega. Kvartalite RE138, RE139 ja RE140 osas tehakse ettepanek arvata need sihtkaitsevööndisse, tegemist on Agusalu Heinasoost lõuna poole jäävate kunagiste märgade metsadega, mis on osaliselt raietest mõjutatud, kuid mille väärtus seisneb kuivendusest mõjutamata veerežiimis.

Metsateatistega nr 50000685567, 50000685553, 50000685555, 50000685557 ja 50000685559 kavandatud raialad jäävad käesoleva seisuga projekteeritava Alutaguse rahvusparki Alutaguse sihtkaitsevööndisse.

Projekteeritavas Alutaguse rahvusparkis on kavandatava kaitsekorra aluseks Vabariigi Valitsuse 17.12.2020 määrus nr 97 „Alutaguse rahvusparki kaitse-eeskiri” (edaspidi *kaitse-eeskiri*).

Kaitse-eeskirja § 1 lg 2 kohaselt jaguneb kaitseala maa- ja veeala vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele sihtkaitsevööndiks ja piiranguvööndiks. Kaitse-eeskirja § 1 lg 3 järgi tuleb kaitsealal arvestada LKS-s sätestatud piiranguid kaitse-eeskirjas ettenähtud erisustega.

LKS § 30 lg 2 p-de 1 ja 2 kohaselt **on sihtkaitsevööndis majandustegevus ja loodusvarade kasutamine keelatud**. Sama sätestavad kaitse-eeskirja § 12 lg 1 p-d 1 ja 2.

Vastavalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 3 lg-le 1 ja 2 on majandustegevus iga iseseisvalt teostatav, tulu saamise eesmärgiga püsiv tegevus, mis ei ole seadusest tulenevalt keelatud. Tegevus, mille suhtes on kehtestatud teatamis- või loakohustus, loetakse samuti majandustegevuseks ka juhul, kui selle eesmärk ei ole tulu saamine. Metsaraie kui üks MS §-st 16 tulenev metsa majandamise viis on käsitletav majandustegevusena LKS § 30 lg 2 p 1 ja kaitse-eeskirja § 12 lg 1 p 1 tähenduses, samuti loodusvara (puit) kasutamisenä LKS § 30 lg 2 p 2 ja kaitse-eeskirja § 12 lg 1 p 2 tähenduses.

LKS § 30 lg 4 alusel võib sihtkaitsevööndis kaitse-eeskirjaga lubada vaid kaitstava loodusobjekti säilitamiseks vajalikke tegevusi ja tegevusi, mis seda objekti ei kahjusta.

Kaitse-eeskirja § 10 lg 3 kohaselt on sihtkaitsevööndis kaitseala valitseja nõusolekul lubatud vaid olemasoleva maaparandussüsteemi eesvoolu hoiutööd, loodusliku veerežiimi taastamine, koosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile ja kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus, olemasolevate ehitiste hooldustööd ning poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu säilimise tagamiseks vajalik tegevus.

Riigimetsa kvartali RE140 eraldisel 17, kvartali RE154 eraldistel 12, 17 ja 20 ning kvartali RE184 eraldisel 3 kavandatud harvendusraied, mis jäävad kavandatavasse sihtkaitsevööndisse, ei liigitu ühegi eelnimetatud tegevuse alla ning on vastuolus LKS § 30 lg-ga 2. **Keskkonnaameti hinnangul on kavandatud raied vastuolus loodusobjekti kaitse alla võtmise eesmärgiga ja kavandatava kaitsekorraga ning võivad mõjutada oluliselt laiendatava Alutaguse rahvusparki seisundit. Projekteeritava kaitseala looduslikku seisundit ei saaks pärast raieid pidada sama soodsaks, kui see on enne raieid.**

Seoses asjaoluga, et pärast metsateatiste nr 50000685567, 50000685553, 50000685555, 50000685557 ja 50000685559 menetlust on tehtud Alutaguse rahvusparki laiendamise ettepanek, mille kohaselt jäävad kavandatavad raialad projekteeritavasse sihtkaitsevööndisse, leiab Keskkonnaamet, et nimetatud **raiete registreerimise hetkest on kavandatud raiete osas muutunud faktilised asjaolud**. Juhul, kui metsateatiste menetluse hetkel oleks olnud kaitse alla võtmise ettepanek tehtud, siis oleks Keskkonnaametil olnud LKS § 8 lg 6 alusel õigus peatada haldusaktide (sh metsateatiste) andmise menetlus.

Kaitse alla võtmise protsess on pooleli ja raiet lubavate registrikannete kehtivuse peatamise eesmärk on tagada kaitse alla võetava loodusobjekti säilimine ehk ala oluliste olemuslike tunnuste säilimine, mille pärast ala kaitse alla võtmise ettepanek tehti. Kavandatud raied lähevad vastuollu kaitse alla võtmise eesmärgi ja projekteeritava kaitsekorraga. Seetõttu peab Keskkonnaamet antud juhul vajalikuks registrikannete kehtivus peatada.

Tuginedes HMS § 66 lg 2 p-le 2 ning sama seaduse § 40 lg 3 p 1 alusel viib Keskkonnaamet haldusmenetluse läbi menetlusosalise arvamusi ja vastuväiteid kuulamata, et mitte suurendada sihtkaitsevööndisse projekteeritud ala pöördumatu kahjustamise võimalust.

HMS § 40 lg 3 p 1 sätestab, et haldusmenetluse võib läbi viia menetlusosalise arvamust ja vastuväiteid ära kuulamata, kui viivitusest tuleneva kahju ärahoidmiseks või avalike huvide kaitseks on vaja viivitamatult tegutseda. Keskkonnaamet on seisukohal, et haldusmenetlus tuleb antud juhul läbi viia menetlusosalise arvamust ja vastuväiteid ära kuulamata. Viivitusega võib kaasneda reaalne raietegevus, mis omakorda võib kahjustada projekteeritavat Alutaguse rahvusparki, misjärel ei saaks ala seisundit pidada enam sama soodaks, kui see on enne raieid.

Juhime tähelepanu, et metsaregistris ei ole tehniliselt võimalik vormistada registrikannete kehtivuse peatamist, mistõttu kantakse peatatud kehtivusega metsateatised arhiivi.

(allkirjastatud digitaalselt)

Liilia Tamm
juhtivspetsialist
metsaosakond

Saata: erki.poldoja@rmk.ee, rmk@rmk.ee

Mare Rennel
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond